

OBNOVA BOJESCHOPNOSTI LETECTVA PVOS PO HROMADNÝCH ÚDERECH NEPŘÍTELE

Nástupem Reaganovy administrativy počátkem osmdesátých let došlo i k přehodnocení vojenské doktríny USA. Nově vypracovaná vojenská strategie „přímé konfrontace“ vyjadřuje snahu Spojených států amerických získat globální vojenskou převahu nad státy Varšavské smlouvy.

Aplikací této strategie na podmínky evropského válčiště je nová operačně strategická koncepce konvenční války „úderu proti silám v hloubce“, vypracovaná velitelem ozbrojených sil paktu NATO v Evropě, generálem Rogersem. Cílem této koncepce je ničit vojska Varšavské smlouvy do celé hloubky jejich prvního strategického sledu. Pro úspěšné splnění tohoto úkolu klade velení NATO především důraz na získání nadvlády ve vzduchu. Toto chce realizovat především ničením letectva na letištích a ve vzduchu, dále zničením systémů řízení a velení, PVO a spojení. Lze proto předpokládat, že bojová sestava letectva PVOS bude patřit mezi cíle ničení prvního pořadí.

Úspěch naší PVO bude záviset především na přesné a úplné analýze zámyslu činnosti vzdušného nepřítele a na volbě účinných způsobů jeho ničení. Současné názory nepřítele na použití letectva ukazují, že prvky systému PVO budou ničeny v prvním

pořadí. Proto je nutné již dnes přijímat a realizovat reálná a efektivní opatření, která zabezpečí bojeschopnost letectva PVOS a popřípadě jeho obnovu. Neboť jak v konvenční, tak i jaderné variantě při rozpoutání konfliktu, budou naše letiště napadena OTŘS, RS PDL a skupinami taktických letounů. Ty pomocí speciálních skříňových pum, zápalných náloží, pum typu Durandal a jiných používaných zbraňových systémů, budou ničit vzletové, přistávací dráhy, úkryty letounů a zabezpečující techniku. Proto otázky obnovy bojeschopnosti stíhacího letectva PVOS musíme rozpracovávat a konkretizovat na podmínky jednotlivých leteckých útvarů.

Organizace, plánování a uskutečňování opatření k odstraňování následků napadení a k obnově narušených bojových sestav stíhacího letectva PVOS je nedílnou součástí velení vojskům. Velitele a štáby je nutné učit udržovat bojeschopnost vojsk, zabezpečovat odolnost všech prvků bojových sestav a organizované, v co nejkratším čase odstraňovat následky napadení po použití konvenčních prostředků i ZHN.

Obnova bojeschopnosti letectva PVOS a odstranění následků napadení (především za použití ZHN) patří mezi nejsložitější úkoly v protivzdušné i vzdušné operaci.

Složitosť spočíva hlavne v tom, že ani s využitím najdokonalejšej výpočetní techniky není možné přesně stanovit situaci, která na teritoriu a u vojska PVOS vznikne po hromadném úderu nepřítele. Zejména za použití jaderných zbraní na území státu vznikne složitá radiální situace a většina útvarů a jednotek PVOS bude vést bojovou činnost v podmínkách radioaktivního zamoření. Některé útvary a jednotky mohou částečně nebo úplně, na různé dlouhou dobu ztratit bojeschopnost.

Narušený systém velení a spojení ztíží možnosti získávání věrohodných informací o situaci u vojsk. Tato skutečnost bude vyžadovat od velitelů a štábů leteckých stíhacích útvarů tvůrčí aktivitu, vysokou znalost teorie a schopnost umět prakticky organizovat a řídit obnovu bojeschopnosti vojsk. I když řadu otázek bojeschopnosti řešíme již v míru, konkrétní rozhodnutí lze přijmout až v průběhu hromadného úderu a zjištění jeho následků.

Na základě analýzy možností nepřítele a předpokládaných následků použití ZHN se zpracovává **Plán obnovy bojeschopnosti**, kde se uvádějí připravená opatření k obnově bojeschopnosti vojsk a pořadí obnovy bojeschopnosti vojsk.

K obnově bojeschopnosti vojsk se vyčleňují síly a prostředky u letištních uzlů a stanoví se zásady pro přebírání velení při vyřazení VS a ZVS. Dále je nutné v Plánu stanovit, jak budeme zvyšovat kapacitu naváděcích stanovišť (NS) pro navádění stíhacích letounů a jak hledat možnosti zřízení dalších NS. Jaké možnosti budou k vykonání manévru, zásady určení způsobu zásobování leteckými řízenými raketami, obnovy narušeného radiolokačního pole. Jakým způsobem se budou řešit otázky oprav bojové techniky, výzbroje, jejího dalšího zasazení i způsob vedení bojové činnosti vojsk PVOS v zamořeném prostoru.

Výsledkem bojové činnosti nepřítele budou ztráty na živé síle, bojové technice a materiálu. U stíhacích leteckých útvarů dojde ke snížení bojových možností, vyřazení letišť a snížení kapacity navádění. Zhorší se parametry radiolokačního pole, což se projeví především zvýšením jeho spodní hranice a zmenšením hloubky. Tyto skutečnosti rozhodujícím způsobem ovlivní další plnění úkolů stíhacího letectva PVOS. Proto bude v co nejkratší době nutné obnovit bojeschopnost vojsk, odstranit následky napadení a vytvořit vhodné podmínky pro další vedení bojové činnosti v zamořeném prostoru.

Odstraňování následků napadení a obnovu narušení bojové sestavy můžeme rozdě-

lit na uskutečnění organizačních opatření a praktické řešení odstraňování následků napadení.

Do skupiny organizačních opatření patří:

1. Získávání zpráv o situaci u jednotlivých leteckých a zabezpečovacích útvarů, o uskutečněních úderech na prvky bojové sestavy a o jejich následcích. Tento úkol bude značně složitý a je zapotřebí počítat s tím, že informací o konkrétní situaci bude málo a značně neúplných. Proto získané informace bude nutné porovnávat.

2. Obnova narušeného systému velení a spojení spočíva především v aktivování záložního systému VS, nebo zřízení nového místa velení při vyřazení VS i ZVS. Síly a prostředky k vybavení dalšího místa velení je nutné vyčlenit již v míru. V co nejkratší možné době je nutné udělat opravy automatizovaných systémů velení, a obnovit spojovací systém k zajištění centralizovaného velení.

3. I přesto, že informace o situaci u stíhacího letectva PVOS budou neúplné a často nedostačující, je nutné zhodnotit situaci po uskutečněním úderu a přijmout opatření k rychlé obnově bojeschopnosti vojsk. Důležité je zjistit, které letky jsou bojeschopné, kolik pilotů a letounů zůstalo k dispozici, jaký je stav hlavních a záložních letišť. Na základě toho pak stanovit či upravit leteckým útvarům bojové úkoly.

Po použití jaderných zbraní bude nutné přijmout mimořádné opatření k zabezpečení bojeschopnosti leteckých útvarů. Určit jednotky, které se vyvedou mimo radioaktivní stopy, stanovit systém střídání neúplných bojových směn při vedení bojové činnosti v podmínkách zamoření, určit místa k vykonání speciální čistoty a určit pořadí jednotek, jak budou tímto místem procházet. Podle rozsahu následků úderů určit, ke kterým útvarům (jednotkám) bude vyslán odřad k odstraňování následků napadení.

Rozhodnutí velitele k obnově bojeschopnosti leteckého útvaru musí mít v textové části tyto závěry ze zhodnocení situace:

- pořadí a způsob obnovy velení a součinnosti,
- zámysl vedení bojové činnosti,
- pořadí a způsob obnovy bojeschopnosti,
- přípravu a zabezpečení manévru na záložní letiště a dobu pohotovosti k vedení další bojové činnosti.

V grafické části pak:

- provozuschopná letiště,
- navigační stanoviště,
- radiolokační pole,
- prostory střehu,
- čáry zasazení,
- prostory rušení,
- pásma radioaktivního zamoření a jiné.

Do druhé skupiny — praktického řešení odstraňování následků napadení a obnovy narušené bojové sestavy patří:

1. Lokalizace požárů, uvolnění a obnova komunikací. Zkušenosti z hašení požárů, zvláště v zalesněných prostorech ukazují, že tento úkol může být plněn v závislosti na rozsahu požáru od několika hodin až dnů. Pro uvolňování a obnovu komunikací je vhodné využívat především ženíjná jádra odřadů k odstraňování následků napadení ZHN. Uvolňování a obnova letištních komunikací se bude uskutečňovat v závislosti na dané situaci a možnostech útvaru. Vychází se ze zásady, že se především uvolňují a obnovují pouze komunikace a plochy k vedení bojové činnosti na letišti, místech velení a příjezdové komunikace k těmto místům.

2. Organizace záchranných prací v ohniscích napadení bude spočívat ve vyhledávání raněných a nemocných a jejich vyproštění z bojové techniky, vozidel, rozbořených úkrytů, objektů a v poskytnutí první pomoci raněným. Na letištích to navíc představuje získání i dokonalého přehledu o zdravotním stavu létajícího a technického personálu. Proto první pomoc se musí poskytnout ihned na místě.

3. Použití jaderných a chemických zbraní a dalších ničivých zbraňových systémů ovlivní i morální politický stav vojsk. Dá se předpokládat, že by byla zasažena především emocionální stránka psychiky. To by způsobilo částečnou dezorientaci vojsk a mnohdy jejich živelnost v jednání. Plnění úkolů stranickopolitické práce bude velmi složité a obtížné jak u zasažených útvarů na letištních uzlech, tak i u těch, kteří budou záchranné práce uskutečňovat hlavně v zamořených prostorech. Konkrétní stranickopolitická práce musí proto směřovat k překonání psychických stavů vyplývajících z bezprostředního poznání následků působení jaderných zbraní, a k odhodlání plnit úkoly i v nejsložitějších podmínkách.

4. Cílem opatření, jak zachránit živou

sílu a v závislosti na situaci i bojovou techniku před radioaktivním zamořením je vyvedení vojsk z prostoru silného a nebezpečného zamoření. Letecké a zabezpečovací útvary mohou opouštět nebezpečné prostory a uskutečnit manévry na záložní letiště pouze se souhlasem nadřízeného velitele a až po splnění určeného bojového úkolu. Přípravu k manévru dělají jednotky na základě předpovědi šíření radioaktivní stopy. Rozhodující je v jakém pásmu zamoření se bude útvár (jednotka) nacházet. Rovněž uskutečnění speciální očištění osob a techniky na připravených plochách, zpravidla mimo zamořené prostory, po splnění bojového úkolu, má své nezastupitelné místo.

5. Opravy bojové techniky jsou jedním z důležitých opatření obnovy bojovosti leteckých útvarů vojska PVOS. Organizace a zabezpečení oprav poškozené bojové techniky a výzbroje z vytvořených záloh náhradních dílů, pokud to podmínky dovolují, se opravují poškozené letouny na místě. Nejčastěji budou poškozeny:

- křídla a ocasní plochy,
- křídlové nádrže LPH,
- táhla řízení,
- agregáty rádiové a elektronické vybavy,
- agregáty motoru a trupové palivové nádrže.

Podle charakteru a stupně poškození je nutné stanovit místo a způsob opravy. Opravy se musí dělat podle zásad, že nejdříve se opravuje technika nejméně poškozená, u které je předpoklad rychlé obnovy bojovosti a ostatní opravy techniky se pak řeší ve druhém pořadí.

6. Činnost zabezpečujícího letištního poručíka a obnova napadených letišť PVOS.

Letiště PVOS budou jedním z hlavních cílů nepřátelských prostředků vzdušného napadení. K poškození hlavních objektů letiště může dojít také činností diverzních skupin. Nejčastěji budou na letišti poškozeny (kromě bojové a zabezpečující techniky), VPD, úkryty letounů a ostatní objekty. K poškození dojde především vytvořením kráterů, poškozením krytu zpevněných ploch a asfaltobetonových povrchů, rozmístění cizích předmětů na VPD, zamínováním, zničením a poškozením zodolněných a ostatních objektů. Obnova se bude dělat podle zásady, že nejdříve se uschnou ty plochy a objekty, které jsou nutné ke startu a přistání. To se musí organizačně skloubit tak, aby objem zemních prací byl co nejmenší. Současně se budou plnit dal-

š úkoly, jako hašení požáru, vyproštění osob a techniky apod. Ve druhém pořadí se bude uschopňovat celý dráhový systém včetně záložního travnatého pásu, obnovovat provozuschopnost ostatních objektů letiště a tak se vytvoří podmínky pro zabezpečení bojové činnosti na letišti.

Na obnově letiště se budou podílet všechny útvary (jednotky) dislokované na letišti. Obnovu bude řídit velitel letiště. Podklady pro jeho rozhodnutí a řízení mu zpracuje velitel letištního praporu. Při malém poškození letiště, zpravidla po použití konvenčních zbraní, se následky odstraní vlastními prostředky. Při rozsáhlejším poškození letiště je možné využít se souhlasem nadřízeného velitele i letecký stavební prapor. K opravě letiště se použijí zásoby stavebních materiálů předem vytvářených na letišti. K obnově záložních letišť se budou využívat depozita stavebních materiálů z národního hospodářství.

Důležitým úkolem týlu po napadení je rovněž obnova narušeného zásobovacího systému, doplňování vojsk materiálem a úhrada ztrát techniky v co nejkratším čase. K včasné úhradě ztrát za zničený nebo

poškozený materiál se bude organizovat manévr zásobami.

Shrnu-li nyní zásady a opatření k odstranění následků napadení a obnově narušené bojové sestavy stíhacího letectva PVOS, pak v závislosti na výsledcích bojové činnosti nepříteli jsou:

- vedení bojové činnosti mimo nebezpečné a zvlášť nebezpečné zamořené prostory piloty útvaru,

- vedení bojové činnosti leteckým útvarem z částečně zamořených a zamořených prostorů,

- při vyřazení základního letiště vést bojovou činnost slp ze záložního letiště,

- při vyřazení obou letišť řešit přistání letounů ze vzduchu na nejbližším vlastním, nebo součinnostním letišti,

- uskutečnit opatření k záchraně pilotů po katapultování,

- řešit zásobování leteckými raketami, opravovat bojovou techniku,

- uskutečňovat manévr na nově přidělená, opravená nebo vybudovaná letiště,

- obnovovat provozuschopnost základních prostředků k zabezpečení letu, vzletových a přistávacích drah.

Proto je třeba zdůraznit, že účinnost opatření k obnově bojeschopnosti vojsk bude do značné míry záviset na připravenosti velitelů, štábů a vojsk k vedení bojové činnosti v nejsložitějších podmínkách. Řešení otázek, které jsou spojeny s obnovou bojeschopnosti stíhacího letectva PVOS, je nutné již dnes v době míru věnovat trvalou pozornost.